

IRÁNYTŰ INTÉZET

2016. JÚNIUS

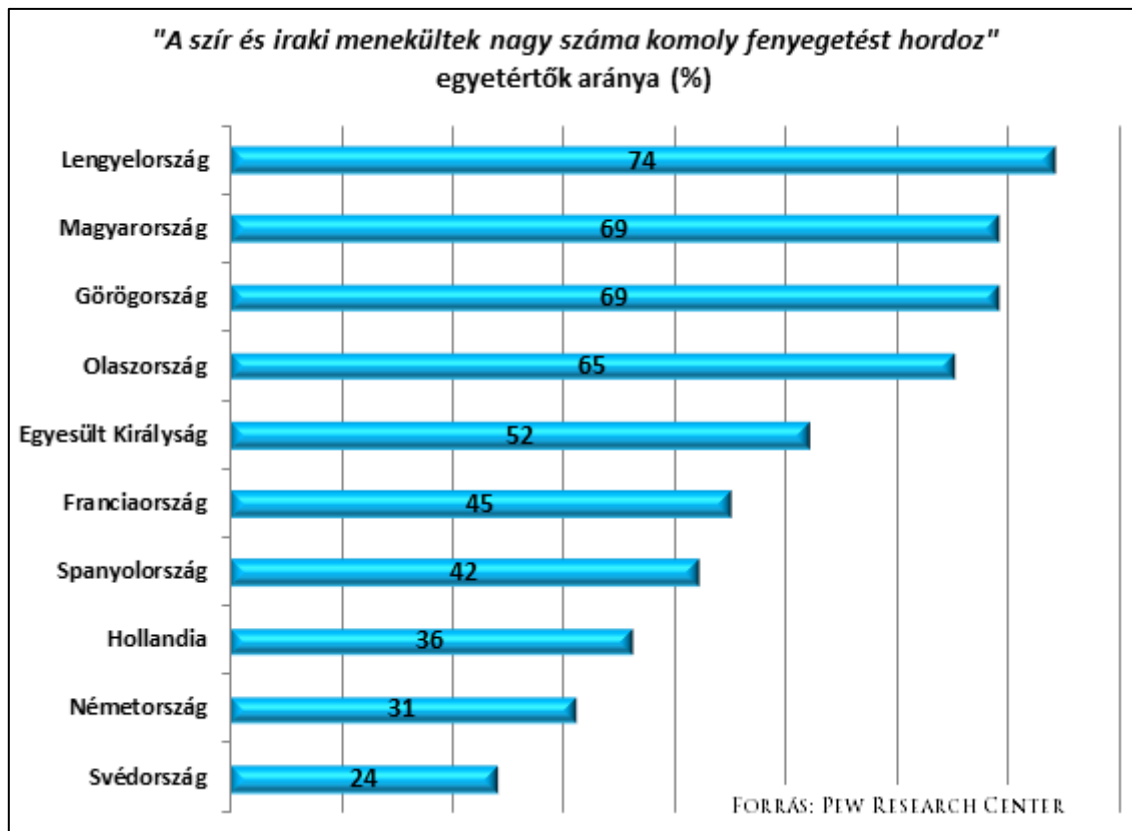
Mit gondol Európa? Mit érez Magyarország?

2016 tavaszán a Pew Research Center globális attitűd-kutatást végzett, hazánkban 1005 fő személyes lekérdezésével igyekezett választ találni az európai társadalmak jelenét és jövőjét meghatározó kérdésekre, a Brexittől az orosz kapcsolatok fontosságának megítélésén keresztül a migráció, valamint az ISIS általi fenyegetettség véleményezéséig. A kutatás eredményeit összefoglaló elemzés ugyan a *Megosztott Európa* címet viseli, de talán éppen ugyanennyi erővel az egységes jelzőt is kiérdemelhette volna. Az elmúlt évtized történései, a 2008-as gazdasági világválság, az Európai Unió rendszerszintű problémáinak megjelenése, a kontinensre zúduló migráció, illetve mindezeknek a politikai elit általi interpretációja szüntelenül formálják az európai népek gondolkodását, köztük a miénket is.

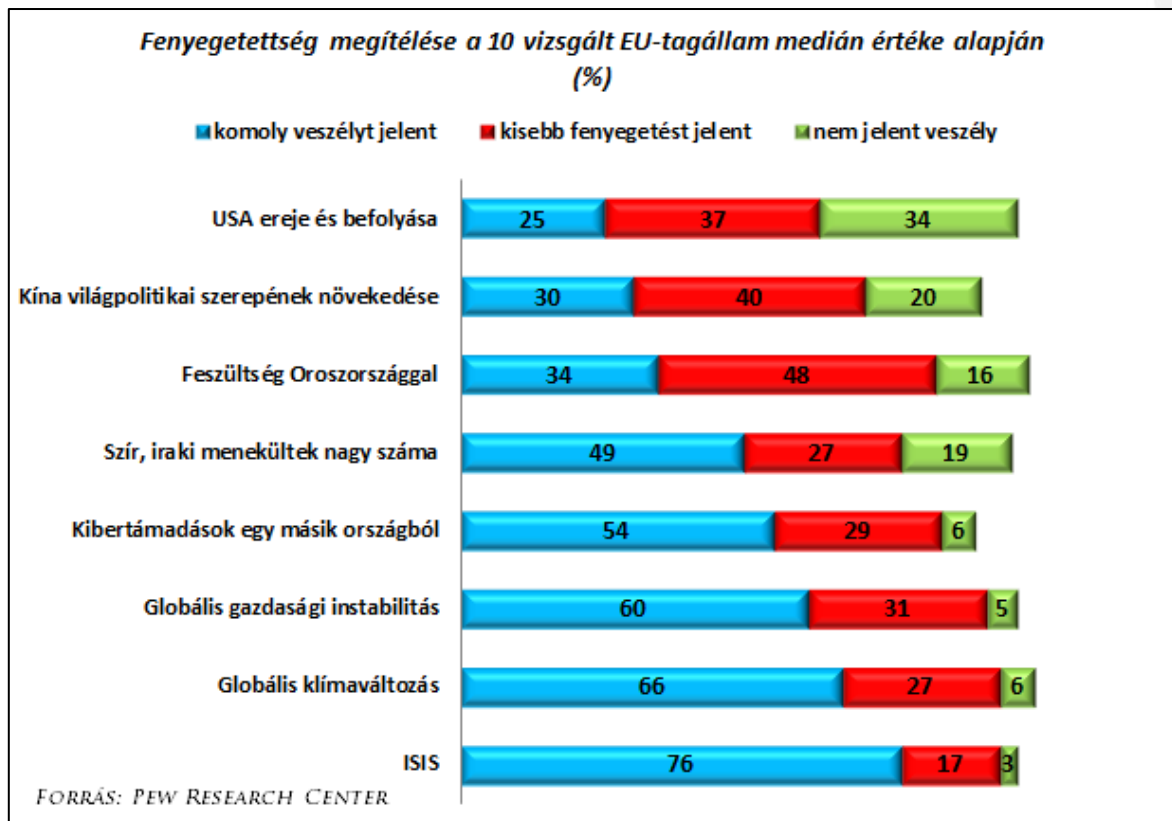
Magyarország Görögországtól kismértékben lemaradva ugyan, de élen jár többek között abban, hogy a saját országának problémáit a többieké elé helyezze. Választókorúink 77%-a ugyanis úgy érzi, hogy minden országnak meg kell küzdenie saját problémáival, míg csupán 18%-a vélte úgy, hogy segítő kezet kell nyújtani másoknak. A 10 vizsgált tagállam (Spanyolo., Németo., Svédo., Franciao., Lengyelo., Olaszo., Görögo., Magyaro., Hollandia, UK) közül csupán 3-ban kerültek többségbe a mások problémáinak kezelését preferáló választók, mégpedig Németországban, Spanyolországban, illetve a svédeknél. A tagállamokon belüli megosztottság a bal és a jobboldali szavazók között a franciák és a hollandok esetében a legélesebb, a „saját problémáinkkal kellene foglalkozni” választ adók között mindkét esetben 24 százalékpont az eltérés. Ezzel szemben Magyarországon gyakorlatilag nincs szignifikáns eltérés a két önbevallásos besorolás alapján elkülönített blokk között, hasonlóan a lengyelekhez.

Nagyfokú az egyetértés az Iszlám Állam általi fenyegetettség mértékében, a 10-ből 9 országban a terrorállamot tartják a legnagyobb veszélynek hazájukra nézve, arányaiban a sort Magyarország és Svédország hajtja, esetükben 70, illetve 69% jelezte, hogy az ISIS a legnagyobb fenyegetés. Az egy kivétel Görögország elsődleges félelme ezzel szemben a globális gazdasági instabilitás, mely a görög válság hatásait ismerve egyáltalán nem meglepő eredmény. A lengyelek az ISIS mellett

ugyanannyira aggódnak a Szíriából, Irakból érkező bevándorlók, menekültek miatt, hasonlóan ismét csak hazánkhoz.

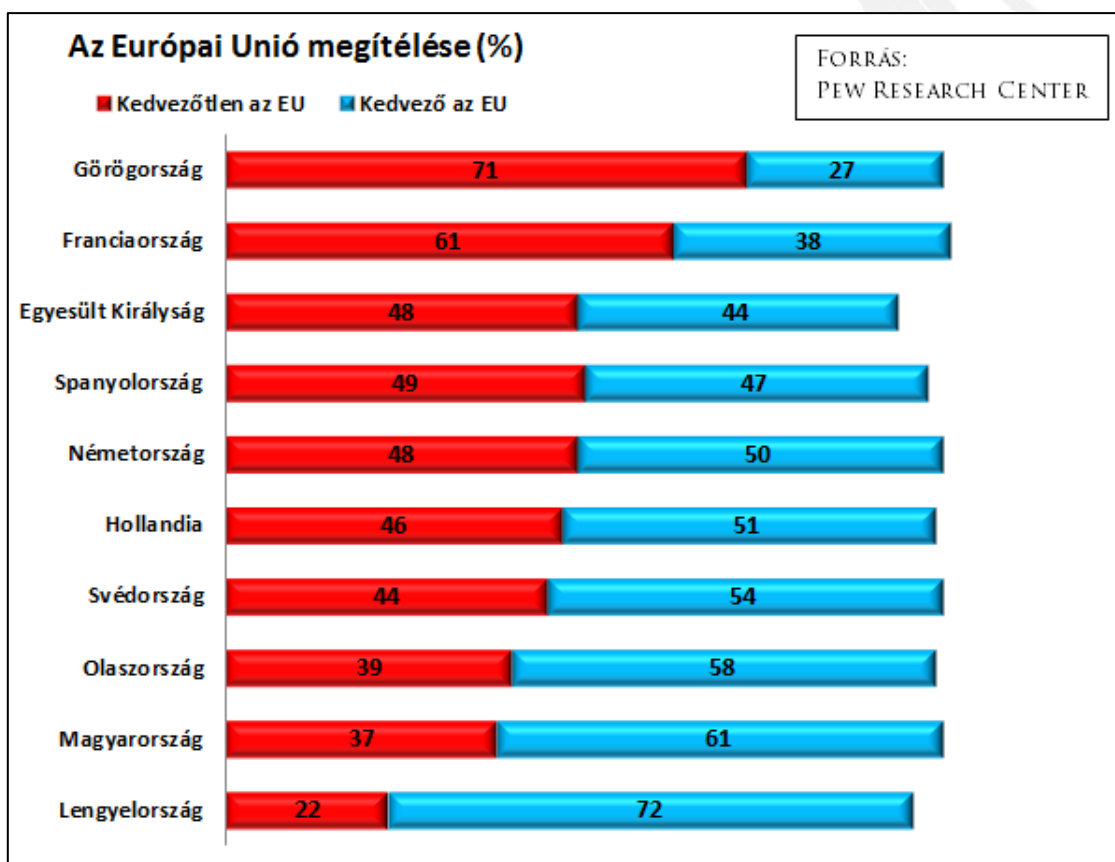
A németek és a svédek ignorálják leginkább a menekültkérdés veszélyeit, ők mind a globális gazdasági instabilitást, mind az idegen országból érkező kibertámadásokat, illetve a globális klímaváltozást is jóval nagyobb arányban tartják komoly fenyegetésnek. A klímaváltozás miatt leginkább a görögök, illetve a spanyolok aggódnak, legkevésbé a britek tartják komoly veszélynek. A vizsgált tagállamok összesített adatai alapján azonban mind az ISIS, a klímaváltozás, mind a gazdasági instabilitás komolyan aggasztja az európaiakat, míg a feszültség Oroszországgal a választók többsége szerint kisebb fenyegetést jelent hazájukra. A klímaváltozást tehát a második legfenyegetőbb problémaként jellemezték a választók, mely jelentős növekedést jelent a 2013-as adatokhoz mérve. Leginkább a spanyolok aggodalma növekedett, míg 2013-ban 64%-uk, addig ma már 89%-uk szerint jelent komoly veszélyt a klímaváltozás. A problémát elsősorban a baloldali választók tekintik komolyan aggasztónak, míg a menekültkérdés főképpen a jobboldaliakat nyugtalanítja.

A választók hazájuk nemzetközi szerepének megítélésében inkább pesszimista (vagy éppen realista) álláspontra helyezkedtek. Egyedül Németországban, valamint Lengyelországban gondolja úgy a többség, hogy erejük az elmúlt 10 évben nőtt a nemzetközi porondon. A görögök majd kétharmada, az olaszok, spanyolok fele ezzel szemben globális befolyásuk gyengülését észlelte, de a franciák sem festettek fényes képet helyzetükről (46%-uk szerint csökkent a befolyásuk). Magyarország megosztott a kérdésben, 33%-a szerint csökkent, 34%-a szerint nőtt befolyásunk, míg 29% nem tapasztalt változást.

A terrorfenyegetettség kapcsán aktuális kérdés a védelmi kiadások növelésének szükségessége is. Egyedül a lengyeleknél, illetve a hollandoknál vannak jelentős többségben a kiadások növelését preferáló választók, a svédek és a britek esetében a kiadások növelését, illetve a kiadások mértékének fenntartását támogatók táborának mérete megegyezik. A magyarok abszolút többsége se nem növelné, se nem csökkentené a vizsgált tagállamokban legalacsonyabb, a GDP 0,8%-ának megfelelő kiadást. Szintén a fenyegetettségéből adódó kérdés, hogy a terrorizmussal szemben a legmegfelelőbb eszköz a haderő vagy az csak több gyűlöletet és így több terrorizmust szül, mint amennyit használ. A hollandok, a németek és a görögök többsége szerint valóban csak tovább rontaná a helyzetet a fegyveres erő, ám a magyarok, a lengyelek és az olaszok hisznek a fegyveres megoldásban.

A június 23-i, az Európai Unió jövőjét meghatározó brit népszavazásról egyértelmű véleménnyel bír az európai közvélemény, 70%-a szerint (medián érték) rossz dolog lenne, ha az Egyesült Királyság kilépne az EU-ból, az Unió megítélése azonban már jóval árnyaltabb képet mutat. A választók többsége kismértékben ugyan, de kedvezőnek tartja az EU-t (51% kedvező; 47% kedvezőtlen), míg a nemzeti kormányoknak visszajuttatandó hatáskörök javaslatát preferálók 42%-os egyértelmű többségben vannak, míg 19%-os az aránya, akik a nemzeti kormányoktól az EU hatáskörébe utalnának feladatokat. A szorosabb integrációt pártolók aránya tehát elenyésző, az Európai Egyesült Államok terve tehát igencsak távol áll az európai népek akaratától.

Hiába a kritikus kormányok, Magyarország, illetve Lengyelország választói a legerősebb támogatói az EU-nak, előbbi 61, utóbbi 72%-a összességében kedvező képet fest a Közösségről. Legkritikusabbnak a görögök és a franciák mutatkoznak a kérdésben, de a britek többsége (48%) is előnytelennek érzi az EU-t. Franciaországban 17, Spanyolországban 16 százalékponttal esett az EU-ról kedvezően nyilatkozók aránya, de a spanyoloknál, briteknél, olaszoknál és a németeknél (8 százalékpont) is jelentősen csökkent az EU-t támogató tábor. Az EU megítélésében korcsoportok szerint is jelentős eltéréseket tapasztalhatunk, a fiatalok sokkal inkább hajlamosak kedvező képet festeni a Közösségről, szemben az 50 év felettekkel. A generációs eltérés Franciaországban domborul ki legerőteljesebben, ahol 25 százalékpontnyi a

különbség a generációk között a pozitívan ítélezők arányában, de nem panaszkodhat többek között az Egyesült Királyság sem, ahol 19 százalékponttal magasabb az EU-t pozitívan megítélők aránya a 18-34 közöttiek körében, mint az 50 feletteknél. A bal-jobb skálán való elhelyezkedés is nyilvánvalóan meghatározza az EU megítélését, és bár jellemzően, többek között Magyarországon is, a jobboldalhoz kötődik az euroszkepticizmus, Svédországban és Spanyolországban a baloldal a kritikus. Az Egyesült Királyság mutatja a legnagyobb szakadékot a bal és jobboldal között az EU megítélése tekintetében, mégpedig 31 százalékpontosat; míg a baloldali szavazók 69, addig a jobboldaliaknak mindössze 38%-a ítéli meg pozitívan az EU-t. Hazánkban, akárcsak a lengyeleknél nincs szignifikáns különbség a két szavazói blokk véleményében, vagyis a Fidesz-KDNP szavazói az elmúlt évek hatására sem bírnak negatívabb véleménnyel az Unióról, e kérdés tehát nem képez törésvonalat Magyarországon.

A migránskrízis uniós kezelését kivétel nélkül mind a 10 vizsgált állam választóinak többsége, mégpedig elsöprő fölényrel, helyteleníti. Nem tartja megfelelőnek a válságkezelést a görögök 94, a svédek 88, az olaszok 77%-a, de a magyarok 72%-a sem. Legkevésbé a hollandok elégedetlenek, ám még ez is 63%-os ellenzést takar. Szintén elégedetlenek az európaiak az EU gazdasági válságkezelésével, érthető módon leginkább a görögök (92%), míg a lengyelek és a válságkezelést gyakorlatilag kézben tartó németek látják legpozitívabban e területet, többségük, 47-47%-uk elégedett a válságkezeléssel.

A vélemények azonban folyamatosan változnak, reflektálnak az újonnan felmerülő problémákra, a nemzetközi eseményekre és a belpolitikai átalakulásokra. Az Európai Unió jelenleg igen vegyes megítélését az Egyesült Királyság kilépése, az Unió elhagyásának politikai, gazdasági tapasztalatai, illetve a migránsválság továbbgyűrűzése pedig földindulásszerűen felrázhatja.

Sikos Ágnes

E-mail: info@iranytuintezet.hu

Honlap: www.iranytuintezet.hu

Blog: www.iranytuintezet.blog.hu

www.facebook.com/iranytuintezet

Telefon: +36-1-700-0760

Fax: +36-1-700-0770